

شناسایی و اولویت‌بندی عوامل تأخیر در پروژه‌های عمرانی با تکنیک تحلیل سلسله مراتبی (مطالعه موردی: سد مخزنی تنگ سرخ یاسوج)

افشین بهبودی^۱، اردلان فیلی^{۲*}

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت ساخت، مؤسسه آموزش عالی آپادانا شیراز
(afshin.behboodi69@yahoo.com)

۲- عضو هیأت علمی گروه مدیریت، مؤسسه آموزش عالی آپادانا شیراز
(Ardalan_feili@yahoo.com)

چکیده

امروزه به طور کلی پروژه‌های عمرانی با تأخیر روبرو می‌شوند و تحویل به موقع پروژه‌ها به ندرت اتفاق می‌افتد. با توجه به اینکه پروژه‌های عمرانی در نظام اقتصادی و بودجه‌بندی کشور از اهمیت بالایی برخوردار می‌باشد، تأخیر در پروژه‌ها می‌تواند سبب هدر رفت منابع اقتصادی زیادی گردد. شناسایی و بررسی عوامل تأخیر در پروژه‌ها و اولویت‌بندی آن‌ها به روش‌های مختلف همواره مورد مطالعه قرار گرفته است. در این تحقیق به منظور شناسایی و اولویت‌بندی عوامل تأخیر در پروژه سد مخزنی تنگ سرخ یاسوج از روش تحلیل سلسله مراتبی (AHP)^۱ استفاده گردید. با توجه به مطالعات کتابخانه‌ای و بررسی‌های میدانی ۵۰ عامل که سبب تأخیر پروژه‌های عمرانی می‌گردند شناسایی و در قالب پرسشنامه در اختیار جامعه آماری قرار گرفت. پس از تحلیل و بررسی عوامل موجود، ۵ عامل کارفرما، مشاور، پیمانکار، قوانین و مقررات و عوامل محیطی و حوادث قهریه به عنوان شاخص‌های اصلی و ۹ عامل فرعی به عنوان زیرشاخه در دو خوشه کارفرما و پیمانکار به عنوان عواملی که بیشترین تأثیر را در تأخیر پروژه سد مخزنی تنگ سرخ یاسوج داشته‌اند شناسایی و معرفی گردیدند. سپس عوامل شناسایی شده در قالب پرسشنامه مقایسات زوجی در اختیار خبرگان پروژه سدسازی قرار گرفت. جامعه خبرگان را ۱۰ نفر از کارشناسان پروژه سدسازی با حداقل سابقه ۱۰ سال تشکیل می‌دهد. با وارد کردن داده‌ها در نرم افزار Super Decision و تحلیل و بررسی و محاسبه اوزان عوامل فوق رتبه‌بندی شدند. نتایج نشان می‌دهد که از میان عوامل اصلی، عامل کارفرما و از میان عوامل فرعی عامل عدم کفایت اعتبارات تأمین شده در خوشه کارفرما و عامل عدم کنترل پروژه از نظر زمان‌بندی، تأمین مصالح، تأمین مالی و... در خوشه پیمانکار بیشترین تأثیر را در تأخیر پروژه سد مخزنی تنگ سرخ داشته‌اند.

واژه‌های کلیدی: سد تنگ سرخ، عوامل تأخیر، سلسله مراتبی، AHP

۱- مقدمه

امروزه بخش عمده سرمایه هر کشور بخصوص کشورهای در حال توسعه به پروژه‌های عمرانی و زیربنایی آن اختصاص دارد و یکی از عوامل رشد و توسعه اقتصادی هر جامعه، موفقیت در اجرای پروژه‌های عمرانی آن محسوب می‌گردد [1]. اجرای پروژه‌های عمرانی، مانند هر پروژه‌ی دیگر برای اجرائی شدن نیازمند برنامه‌ریزی و مشخص شدن ریز فعالیت‌های لازم، تقدم و تأخر آنها است و در نتیجه‌ی آن زمان‌بندی اجرای پروژه حاصل می‌گردد که شیوه‌ی عمل برای به نتیجه رسیدن آنچه مورد نظر

¹ Analytic Hierarchy Process